

Glasilo Osvobodilne fronte okrajev Črnomelj, Kočevje, Novo mesto in Trebnje

Leto II. — Stev. 19

NOVO MESTO, 11. maja 1951

Izhaja tedensko

Zadružni dom — ponos Topličanov

Dolenjske Toplice so svojo obljubo izpolnile — 27. aprila so slovesno izročili zadružni dom v uporabo prebivalcem trga. Topliški zadružni dom je med prvimi v okraju, ki je bil v celoti dokončan in izročen svojemu kulturnemu namenu. Na proslavo so se Dol. Toplice primerno pripravile. Dom sam in njegovo okolico so okrasili, razkošno okrašena pa je bila tudi notranjost dvorane. Na odru je stal kip maršala Tita, ovit v cvetje in zelenje.

Proslava se je začela 27. aprila popoldne. Predsednik odbora OF tov. Josip Tomlje je pozdravil zbrano množico in zastopnike oblasti, za njim pa je govoril ravnatelj gimnazije tov. Gregorc. Opisal je zgodovino zidanja zadružnega doma, pri tem pa je posegel tudi v desetletja nazaj, ko so Toplice kulturno napredovale in postala zavedna trdnjava, v času vojne pa partizanski kraj. Nov zadružni dom, ki bo nudil ljudstvu Toplic splošno izobrazbo, kulturni napredek in razvedrilo, bo odsej ponos vseh, ki so ga zgradili, pritegne pa naj tudi tiste prebivalce kraja, ki so doslej stali še ob strani. — Posebno priznanje za postavitev in dokončanje doma je izrekel nato tov. Gregorc Antonu Henigmanu, Jožetu Pelkotu in upravniku invalidskega doma Tomljetu, zahvalil pa se je tudi vsem, ki so že pred dvema letoma prejeli za svoje delo pri zadružnem domu zlate, srebrne in bronaste značke, vsem množičnim organizacijam, članom sindikata in dijaškemu internatu.

Po otvoritvenem govoru je govoril član okrajnega odbora OF tov. Gustav Bugar, ki je orisal ogromno delo OF v vojni in po vojni. Pohvalil je delavnost odbora in članstva topliške OF ter v imenu okrajnega odbora izročil diplomu kot znak priznanja, krati pa je Fronta Dol. Toplice prejela v trajno last okrajno zastavico 6-mesečnega tekmovanja kot najvišje priznanje za opravljeno delo in izpolnjene obljube. Slavnost je pozdravil tudi član OLO tov. More, nakar so bile razdeljene spomenice svojcem padlih borcev in žrtvam fašističnega terorja.

Številni gostje in zastopniki oblasti ter organizacij so si nato ogledali novo stavbo, pohvalno pa so se izražali o novem domu tudi izletniki, ki so medtem prispeili iz Roga.

Sledila je prijetna zabava domačinov in gostov, katerim je prvi večer v zadružnem domu minil v pesmih in obujanju spominov na slavne dni partizanske Topliške doline.

V KOČEVJU SO ODKRILI SPOMINSKO PLOŠČO JOŽETU SESKU

Na deseto obletnico ustanovitve Osvobodilne fronte so v Kočevju slovesno odkrili spominsko ploščo Jožetu Sesku, organizatorju narodnoosvobodilne borbe na Kočevskem. Jože Sesko je bil doma iz Stare cerkve. Ko je doštudiral in postal profesor, dalj časa ni mogel dobiti službe, že po kratki zaposlitvi na mariborski klasični gimnaziji pa je bil zaradi aktivnega dela v Komunistični partiji Slovenije odpuščen iz službe. Kot zaveden komunist je vodil organiziranje OF v kočevskih krajih, 5. februarja 1942. leta pa so ga Italijani v Ljubljani umorili.

T. F.

»PIONIR« — TRETJE NAJBOLJŠE PODJETJE REPUBLIKE

Na zadnji dan III. kongresa OF Slovenije so bili razglašeni uspehi velikega šestmesečnega tekmovanja. Med delovnimi kolektivi republike Slovenije je III. kongres OF podelil novomeškemu splošnemu gradbenemu podjetju »Pionir« kongresno zastavo v trajno last, hkrati pa denarno nagrado v znesku 250.000 dinarjev. »Pionir«, ki si je v 6 mesecih trikrat priboril prehodno zastavo IOOF Slovenije, je tudi z aprilskim tekmovanjem vseh gradbenih podjetij LRS znova dokazal, da je postalo tekmovanje stalen način dela dolenjskih gradbincev in stvar časti in ponosa podjetja.

Fronta Dolenjske čestita delavcem in nameščencem »Pionirja« k velikemu priznanju in nagradi!

Razstava OF v Novem mestu

dokaz borb, žrtev in zmag delovnega ljudstva novomeškega okraja

Samo dobra tri desetletja zajemajo časovno dokumenti, ki so zbrani na razstavi tiska in dokumentov OF, ki jo je organiziral okrajni odbor Osvobodilne fronte Novo mesto ob priliki desete obletnice ustanovitve OF. Toda ta, po obsegu sicer majhna, po zbranih dokumentih pa zelo bogata razstava je za vsakogar dovolj prepričljiv dokaz dosledne borbe, velikih žrtev in junaških podvigov delovnih ljudi novomeškega okraja v najtežjih trenutkih zgodovine slovenskega naroda.

»Komunistična partija se je borila od leta 1919 dalje legalno in ilegalno proti izkoriščanju ljudstva«. Tako je napisano nad delom razstave, ki zajema dobo od leta 1919 do 1941. Preko legalnega, napol legalnega in ilegalnega tiska je takrat KP pozivala delovno ljudstvo na borbo in zlasti opozarjala na fašistično nevarnost. Razstavljene brošure, letaki, številni časopisi kot so Delavska politika, Ljudska Pravica, Akademsko glasilo 1951, Slovenska zemlja, Delavski obzorik in Ljudski glas, to so dokumenti vztrajne borbe v času velikosrbske Jugoslavije.

V pičlih 11 dneh se je sesula stara kapitalistična Jugoslavija. Taka je bila logična posledica kapitulantske politike vladajočega protiljudskega režima. Nastopila je najbolj kritična doba v zgodovini slovenskega naroda. Okupatorji so razkosali Slovenijo, izdajali odločbe, razne objave in razglase, ki jih pa slovensko ljudstvo ni upoštevalo. Sledili so razglasi o zaplembah, streljanja talcev in drugih represalijah okupatorja.

Upor ljudstva, oblastniki so ali pobegnili ali pa začeli sodelovati z okupatorjem. Ljudstvo je zgrabilo za orožje in začelo neusmiljeno oboroženo borbo na življenje in smrt. Številne fotografije in risbe kažejo zgodovinske kraje centrov in zbirališč borcev in prvih borb. Strahovito divjanje okupatorja, požigi celih vasi, pobjanje in mučenje prebivalstva, nastop domače oborožene reakcije, vse to je upor ljudstva le še povečalo. Nastaja prvo osvobodeno ozemlje, na katerem si ljudstvo že postavlja svojo oblast. Prikazan je zgodovinski Rog s sedežem vodstva odpora, z bazo 20, partizanskimi bolnicami in delavnicami.

Ljudstvo je zmagovalo in gradi svojo boljšo bodočnost

Novo mesto je radostno pričakalo osvoboditelje. To dokazujejo številne fotografije. Takoj po osvoboditvi je borec s puško vzel v roke kramp in lopato ter skupno z delovnimi ljudmi celega okraja začel obnavljati razdejano domovino. Prve volitve v svobodi so bile ena sama velika manifestacija odločne volje vsega ljudstva, da na svoji zemlji postane svoj gospodar.

Skoraj tisoči del vseh jugoslovanskih žrtev je dal novomeški okraj

1641 žrtev je dal za našo svobodo novomeški okraj. Od tega števila jih je padlo v borbah 950, 691 pa je bilo ostalih žrtev. Od žrtev je bilo poročenih 494 moških,

poročenih žena 81, samskih moških 925, samskih žensk 72. Otrok izpod 14 let starosti je bilo pobitih 69; od tega 52 fantov in 17 deklic. V internaciji je umrlo 145 oseb, v taboriščih 3, v zaporu 12, pri bombnih napadih je izgubilo življenje 88 ljudi. Obojestranskih sirot borcev je 6, enostranskih pa 215. Od žrtev fašističnega terorja je ostalo obojestranskih sirot 8, enostranskih 281. Vdovcev je 39, vojnih vdov pa 453. Vseh invalidov v okraju je

976, od tega 108 osebnih in 868 družinskih invalidov.

Žrtve niso bile zaman. Na pogoriščih in razvalinah starega raste novo življenje. V kratkem času so bile obnovljene domačije, cele vasi. Rastejo nove šole, gradijo se železnice, tovarne, mostovi, ceste, skratka vse, kar je za boljše življenje potrebno.

Osvobodilna fronta je 10 let svojega življenja in dela kronala z novimi uspehi. Razstava v Novem mestu nam je potrdila njeno pravilno pot.

Belokranjci so dostojno proslavili 27. april in 1. maj

Bela krajina je nadvse svečano počastila 10. obletnico OF in letošnji 1. maj. Vse šole v Beli krajini in vsa kulturna umetniška društva so naravnost tekmovali med seboj, kje bo lepša proslava. Vsi večji kraji v Beli krajini so s celo vrsto kulturnih prireditev dokazali, da so ostali zvesti tradicijam NOB. Od vseh pa so prednjačili zlasti Črnomelj, Metlika in Gradac, koder so bile kulturne prireditve organizirane tako, da so izpolnile ves teden od 21. do 29. aprila.

V Metliki je pod vodstvom profesorja in književnika Jožeta Dularja kulturno bogato zaživel KUD »Engelbert Gangl«, ki je že 21. aprila s svojo družino gostovalo v Črnomlju. V režiji šol. upravitelja Viktorja Sviglja so Metličani uprizorili na odru črnomeljske gimnazije Finžgarjevo »Razvalino življenja«. Črnomeljski igralci pa so Metličanom že 23. aprila vrnilli gostovanje z uprizoritvijo Pucove »Operacije«, ki je v režiji Janeza Smrekarja doživela tako v Črnomlju kakor tudi v Metliki najlepši uspeh.

22. aprila je bil v Metliki koncert metliške godbe na pihala in metliškega godalnega orkestra, ki ju vodi agilni kapelnik Mihelčič Silvo. 24. aprila pa so folklorne skupine iz Metlike in Črnomlja ob 7. uri zvečer na metliškem trgu prikazale belokranjska obredja in tradicionalna narodna belokranjska kola. 26. aprila pa se je zavredno metliško prebivalstvo polnoštevilno udeležilo proslave in slavnostne akademije v počastitev 10. obletnice OF, pri kateri so sodelovale vse sekcije KUD »Engelbert Gangl«. 27. 4. je bila v Metliki slavnostna seja mestnega odbora OF, pri kateri so bile sorodnikom padlih partizanov in žrtvam NOB razdeljene spomenice. Po svečani seji so poleg metliškega doma Ljudske prosvete posadili spominsko lipo.

1. maja je bil v Metliki otvorjen Belokranjski muzej, za katerega je v teku treh let zbral lepo vrsto muzealij predsednik Belokranjskega muzejskega društva, prof. Jože Dular. Pri ureditvi muzeja je sodeloval tudi ravnatelj Božo Račić. Belokranjski muzej ima sobo z zbranimi spomini na NOB, dve sobi pa prikazujeta etnografske posebnosti Bele krajine. V pripravi pa je tudi otvoritev lapidarija z razstavljenimi spomeniki iz rimske dobe, arheološkimi najdbami v Beli krajini in epitafi iz razrušene krpeljske kapelice.

V Gradacu so na dan 10. obletnice OF odprli novourejeno dvorano v Domu ljud-

ske prosvete, ki ima najlepši oder v Beli krajini. Za otvoritev so uprizorili Lojzeta Zupanca lutkovno igrico v devetih slikah »Gorjanska vila«. Lutkovno gledališče je delo gojencev Deškega vzgajališča v Gradacu, za katerega sta se zavzela poleg tov. upravnika Žaloharja Cirila zlasti še učitelja Smrtnik in Stamač.

V nedeljo 29. aprila pa so zavedni prebivalci Gradaca odkrili spomenik padlim borcem in žrtvam NOB, ki je v okras gradškemu trgu. Slavnostni govor je ob odkritju spomenika imel tov. Hanzelj Zvonko, ki je bil pred 10. leti najmlajši partizan Bele krajine. Odkritje spomenika so pozdravili tudi zastopniki JA, predsednik OLO tovariš Košir Franc in predsednik okrajnega odbora ZB tov. Vitkovič. 1. maja pa je gradaški KUD »Oton Zupančič« uprizoril Žiškovo »Miklovo Zalo«.

Vse kulturne prireditve v Beli krajini v počastitev 10. obletnice OF in 1. maja so pokazale, da je Bela krajina v kulturno prosvetnem oziru zadihala bogato življenje in da se Belokranjci zavedajo žrtev, ki so bile v Beli krajini v času NOB darovane za našo kulturno in politično svobodo.

SPOMLADANSKA SETEV V DOL. TOPLICAH ZADOVOLJIVO IZVRŠENA

Navzlic oviram, ki jih je delalo nemernemno vreme v aprilu, je v krajevnem ljudskem odboru Dol. Toplice pomladanska setev uspešno opravljena in se ujema s planom prejšnjih let. Oзимne pšenice je posejane 33 hektarov, krompirja 29 ha, koruze 30 ha, zasejane pa so tudi vse površine, predvidene za oves, povrtnine in ostale krmilne rastline. Ogrožene zemlje je bilo dva in pol hektara, KLO pa se je potrudil, da je bila tudi ta zemlja obdelana.

ČLANI OF IZ GOLOBINJEKA IN GLOBODOLA SO POSTAVILI NOV MOST

Delavnost frontnih organizacij iz raznih krajev Dolenjske, o kateri čitamo v našem tedniku, nas je vzpodbudila k naslednjim vrsticam.

Na vaškem sestanku v Golobinjeku smo se v aprilu dogovorili, da bomo na čast 10. obletnice ustanovitve OF postavili nov most pri Mirni peči. Že drugi dan po sklepu smo se lotili dela. Pripravili smo les, kamenje in drugo. Zavedali smo se, da nam je most potreben, saj hodijo otroci vsak dan v šolo, v slabem vremenu pa brez mostu ni mogoče priti v Mirno peč. Z dobro voljo in skupnimi močmi se da marsikaj narediti. 18. aprila je bil most gotov. Ponosni smo na naše delo, saj je most dolg 18 metrov in pomeni za naše vasi lep prispevek na čast 10. obletnice Osvobodilne fronte.

Za dela se je predvsem zanimal vaški odbor OF Golobinjek, pomagali pa so frontovci iz Globodola in Golobinjeka, ki ta most uporabljajo.

USPEHI TEKSTILNE TOVARNE V APRILU

Mesečni proizvodni plan je delovni kolektiv novomeške tekstilne tovarne izpolnil s 124 odstotki po vrednosti in izbiri izdelanega blaga. Tovarna je v aprilu proglasila 23 novih udarnikov.

Spomladanska setev je pred zaključkom

Množični pregled o izvršeni spomladanski setvi in še o neposejanih površinah, ki so ga krajevni odbori izvedli v nedeljo dne 6. maja t. l., je odkril pri posameznikih večje ali manjše neposejane površine. Ravno tako so bile ugotovljene površine, ki so zaradi raznih vzrokov ogrožene. Teden od 6. do 13. maja je veljal kot teden, v katerem so morali krajevni setveni aktiviti rešiti vprašanje ogroženih površin. V kolikor zaradi vremenskih razmer ogrožene površine v tem tednu niso bile posejane, je naloga lastnikov teh površin in krajevnih setvenih aktivov, da bodo te površine posejane v naslednjem tednu. Pri letošnji spomladanski setvi ne sme ostati neobdelan niti košček zemlje. Kjer posamezniki niso v stanju obdelati vseh njiv, naj jih KLO oddajo v najem za dobo 2 do 3 let onim, ki žele obdelovati še več

zemlje. Glede sprostitev v obveznih oddajah je bilo že več razgovorov in vsakdo naj se zaveda, da zavisi sprostitev tudi ostalih pridelkov predvsem od tega, v kolikor se bodo vsi kmetovalci trudili za obdelavo vseh razpoložljivih njivskih površin.

Se je čas za saditev sončnic in sirka. Kdor še ni posadil dovolj sončnic v čistem posevku ali v vmesnem posevku, naj to stori čimprej. Ponovno opozarjamo kmetovalce na prednost, ki jih imajo s saditvijo semen besarabskih sončnic. Besarbskih sončnic je še dovolj na razpolago in naj kmetovalci obvezno zamenjajo seme sončnic. Ravno tako naj vsi kmetovalci ki so bili obveščeni o saditvi industrijskega sirka, posejejo predvidene površine s sirkom.

O. V.

Stanje vinogradništva na Dolenjskem

Kakor imajo Slovenske gorice izborne pogoje za sadjarstvo in vinogradništvo, tako ne zaostaja za njimi nič manj Dolenjska z Belo krajino in Bizeljskim. Razlika je le v tem, da so pri nas vinogradi pomanjkljivi tako v trsnem izboru kakor v sami negi, da o pravilnem kletarjenju sploh ne govorimo. Naša naloga je, da začnemo te napake in slabo dediščino temeljito odpravljati.

Vinogradi so opešani, pridelek grozdja nizek, tako da marsikje ne krije več niti obdelovalnih stroškov. Zato ni druge rešitve, razen, da take nedonosne vinograde obrežemo »na smrt«, jih posejemo z lucerno in po potrebnem počitku zemljo obnovimo. Tu čaka naše trsničarske objekte težka naloga: poskrbeti potrebni trsni material — cepiljenke. V nasprotnem primeru bomo imeli v doglednem času namesto žlahtne trte zloglasno šmarnico, namesto žlahtne kapljice pa strup, katerega težke posledice so marsikje vidne.

Dolenjsko področje ima odlične pogoje za proizvodnjo črnih odnosno rdečih vin. Bela krajina pa bi bila lahko tudi središče pridelovanja namiznega grozdja, po katerem je veliko povpraševanja.

Prva obnova naših vinogradov je bila po napadu trsne uši proti koncu preteklega stoletja in v začetku sedanjega. Razumljivo je, da prva obnova ni mogla biti izvršena najbolje, ker je primanjkovalo dobrega trsnega materiala, pa tudi potrebnih izkušenj, posebno v izboru vinskih sort in primernih podlag. Danes, ko smo na pragu druge obnove našega vino-

gradništva, imamo v tem oziru že dragocene izkušnje, ki jih moramo vsekakor upoštevati. Pri vinski trti, ki je dolgoletna kultura, se morebitne napake lahko maščujejo tudi po več desetletjih.

V prihodnjih 10 letih bo potrebno *več kakor polovico vinogradov obnoviti. Dolej je Jugoslavija v pogledu obdelovalnih stroškov, porabe delovne sile po hektaru vinograda itd. na prvem mestu med vinogradniškimi državami, v pogledu pridelka na hektar vinograda pa stojimo med zadnjimi. Zato je razumljivo, da moramo našo bodočo obnovo usmeriti tako, da bo mogoče uspešno uvajati strojno obdelovanje. Z mehanizacijo ne bomo samo olajšali težko vinogradniško delo, temveč bomo to delo opravili ceneje in hitreje.

Pri izvedbi načrtne obnove naših vinogradov bodo odigrale pomembno vlogo nove ustanovljene terenske postaje za obnovo vinogradništva, sadjarstva in fitosanitetne službe. Osnovna naloga take postaje, ki je ustanovljena tudi na Grmu in obsega okraje Novo mesto, Črnomelj, Krško, Trebnje, Grosuplje in Kočevje, je v vinogradništvu sledeča:

organizirati zadostno proizvodnjo trsnega materiala in nadzirati izvedbo načrtne obnove vinogradov. Pri tem delu se bo postaja posluževala vseh znanstvenih izsledkov in praktičnih pripomočkov, ki so ji na razpolago.

Terenska postaja za obnovo vinogradov in sadjarstva ter fitosanitetne službe Grm — Novo mesto

Gospodarski problemi Bele krajine

Industrija se je začela razvijati v Beli krajini v novi Jugoslaviji. Imamo novo tovarno »Belsad« v Kanižarici pri Črnomlju, ki konzervira sadje in zelenjavo, izdeluje marmelado, sadne sokove in destilate. Tovarna bi lahko predelala velike množine sadja in zelenjave, česar pa ji primanjkuje. Zaradi bolezni na sadju in napadov sadnih škodljivcev kaže, da bo sadja celo vedno manj. Tovarna ima sicer svojo ekonomijo, ki pa zadostuje komaj za prehrano, za predelavo pa gre bore malo. Prav bi bilo, da bi dajala tovarna samo pobudo in smernice za povzdigo sadjarstva in vrtnarstva, ker živi od predelave teh izdelkov, sicer bo pešala.

Tovarna uti in se zasnovana na široki podlagi in se načrtno lepo razvija ter vidno napreduje. Največja ovira je pomanjkanje stavbenih delavcev. Nekaj stanovanjskih hiš za delavstvo je že zgrajenih; v gradnji je tudi internat za učence industrijske šole, ki bo priključena tovarni. Izdelki te tovarne so znani po vsej državi. Z izpolnitvijo novih kadrov se bo proizvodnja tovarne še povečala in že tako dobri izdelki se izpopolnili in pocenili.

Stakimi zadrugi hitro opravijo

O kmetijski delovni zadrugi »Heroj« v Stražnjem vrhu smo že večkrat pisali. Ni čudno, saj je največja in tudi najboljša zadruga v Beli krajini. Na letni skupščini letos v začetku februarja so zadrugniki sprejeli za člane tudi tov. Škofljanc Angelo in njeno hčerko Marijo. Ker pa se je zlasti Marija v zadnjih letih večkrat pregrešila z raznimi tatvinami, zaradi česar je bila odpuščena iz tovarne »Belsad«, so razumljivo posebno starejši zadrugniki bili proti sprejemu, češ, takšen zadrugnik bo kvaril ugled zadrugi. Toda na obljube in sklep, da kaj takega več ne bo storila, sta bili obe sprejeti.

Nekaj časa je bilo vse dobro. Prihajali sta redno na delo in se udeleževali zadrugnih sestankov. Toda ne dolgo; ko se je spomladansko delo široko razmahnilo, ko je treba včasih trdo prijeti, da je vse pravočasno narejeno, jih že več dni ni bilo redno na delo. Pričele so se izogibati zadrugnih sestankov zaradi bojazni pred kritiko. Siriti so začele govorice, da niso zato v zadrugi, da bi garale, da so lačne itd. Marija je celo prelomila sklep, sprejet na skupščini — spet je kradla. Izkoristila je priliko, ko so bili vsi na delu, poiskala ključ in neki starejši ženski ukradla okrog 2000 dinarjev in razne druge predmete. Razen tega je zmanjkalo tudi več raznih drugih reči, med drugim sosedove kokoši in podobno.

Na izredno skupščino, ki so jo sklicali zadrugniki, ni bilo nobene, toda vseeno so zadrugniki soglasno obe izključili. Za take, ki mislijo živeti na račun drugih, delati razdor in celo izmikati tujo imovino, ni mesta v zadrugi, pač pa kje drugje. Vsak, ki dela v zadrugi pa ni ne lačen, niti ne gara ter za svoj trud prejme lepo plačilo. To potrjujejo vsi stražnjevrški zadrugniki in pravijo da jim je žal, da so zadrugo ustanovili šele pred dvema leti, ne pa takoj po osvoboditvi.

—ič

Za nepravilnosti pri odkupih bodo krivci odgovarjali pred sodiščem

Ze veliko je bilo pritožb v novomeškem okraju proti nepravilnostim, ki jih zagrešijo posamezni odkupni organi na terenu. Veliko pritožb je gotovo upravičenih. Pri izterjavanju zaostankov grede večkrat posamezni odkupovalci tako daleč, da pozabljajo na uredbe in predpise.

Eden takih samovoljnih izvrševalcev je bil bivši uslužbenec odkupnega podjetja v Novem mestu Juršič Janez. Pri svojem delu je zagrešil marsikaj, za kar se bo moral zagovarjati pred sodiščem. Tako je lani v novembru sklical na krajevni ljudski odbor St. Jurje vse posestnike, ki so imeli zaostanke pri oddaji. Ko jih je imel zbrane v sobi, je vrata zaklenil in jim grozil, da bodo zaprti tako dolgo, dokler ne podpišejo, da bodo oddajo izpolnili. Grozil jim je tudi, da bo vse aretirali. Samovoljno je rešil pritožbo Judeža Jožefa s tem, da jo je zavrnil kar na mestu in se podpisal kot član OLO. Posestniku Dimitroviču v St. Jurju je grozil na njegovo-

vem domu z aretacijo, pri posestnici Grivec Alojziji iz Poljan pa je neupravičeno odvzel 407 litrov vina.

Sličen prekršek je zakrivil tudi Griznik Alojz, ko je pri Pavlin Jožefi iz Gornjega Polja odvzel namesto zadolženih 15 kg masti 40 kg slanine.

Primer nepravilnosti pri odvzemu živine je bil tudi pred dnevi pri posestniku Cvelbarju Martinu iz Dobrave. Čeprav je lanske obvezo v oddaji mesa še presegel in je za letošnjo oddajo imel predpisano 120 kg mesa, toda šele v mesecu juniju, so prišli operativci odkupnega podjetja in mu iz hleva odpeljali plemensko brejo telico. Na takojšnjo zahtevo javnega tožilstva je bila telica vrnjena lastniku.

Za vse take nepravilnosti se bodo morali krivci zagovarjati pred sodiščem. Dolžnost grup ljudske inspekcije pa je, da take nepravilnosti zasledujejo in jih skušajo na licu mesta preprečevati.

(p)

Več načrtnega dela v obdelovalne zadruge

Na pobudo kmečke delovne zadruga v Podhosti so v januarju 1951 vse kmečke delovne zadruga novomeškega okraja sprejele tekmovalne v naslednjih točkah:

1. Katera zadruga bo imela najbolj urejeno knjigovodstvo, najprej zaključeno bilanco za leto 1950 in najboljše evidenco (za najboljši primer 12 točk).
2. Katera zadruga bo imela najvišji hektarski donos (najboljši primer 14 točk).
3. Katera zadruga se bo najboljše pripravila za spomladansko setev in druga dela (za najboljši primer 8 točk).
4. Katera zadruga bo najboljše uredila vprašanje ohišnic, tako da te ne bodo ovirale delo v zadrugi (za najboljši primer 6 točk).
5. Katera zadruga bo dala največ pridelkov v združeno trgovino (za najboljši primer 16 točk).
6. Katera zadruga bo pridobila največ novih članov v zadrugo (za najboljši primer 4 točke).
7. Katera zadruga bo po načrtu izvršila gradnjo zadrugnih objektov (za najboljši primer 10 točk).
8. Katera zadruga bo najprej sestavila operativni načrt dela in ga najboljše izpolnjevala (za najboljši primer 15 točk).
9. Katera zadruga bo imela najboljše organizirano delo in največjo delovno disciplino (za najboljši primer 15 točk).

Uspehi in težave lokalne industrije

Izvršitev četrtnega plana so podjetja lokalne industrije v črnomeljskem okraju postavila v okvir obvez tekmovalja v čast OF. V tekmovalju je dosegla najlepši uspeh Belokranjska železovarna, ki je navzlic večjemu številu obolelih v podjetju dosegla plan po količini s 104%, po vrednosti pa s 110%. Tovarna sadnih sokov Belsad je dosegla količinski plan s 96%, vrednostno pa s 115%. Okrajna apnenica je dosegla samo 46% plana, kar govori o premali iznajdljivosti vodstva podjetja pri nabavljanju raznega materiala, na drugi strani pa je poverjenstvo za delo temu podjetju premalo pomagalo z delovno silo.

Na neurejene razmere v lesnem gospodarstvu kaže tudi dejstvo, da lesna industrija »Zora« v prvem četrtnem letu ni mogla tekmovali z ostalimi podjetji zaradi pomanjkanja hlodovine. Žaga je rezala za usluge in za LIP Novo mesto. Prav tako ni obratovala v četrtnem letu okrajna opekarna, kjer popravljajo stroje in peči, nameščajo pa nov stroj. Tako apnenica in opekarna pa potrebujejo novo delovno silo.

M. K.

Splošne kmetijske zadruga odkupujejo obeljeno protje divjih vrb

»Dom«, trgovsko podjetje za izvoz v Ljubljani, je prejelo naročila iz inozemstva za večje količine pletarskih izdelkov, med katerimi je največ naročil za cvetlične košarice. Da pa bo mogoče izvršiti vsa naročila, so potrebne našim pletarnam precejšnje količine vrbovega protja. Ob rekah, potokih in močvirjih je še tega potrebnega protja v dovoljni meri; zaradi tega izkoristimo zadnjo možnost nabiranja, kajti pozneje izgube šibe vsled nove vegetacije svojo vrednost za pletenje.

V nekaterih okrajih kot n. pr. Dol. Lendavi, Ptuj, Šoštanj, Idrija in Jesenicah so doslej nabirali in oddali lepe količine protja divjih vrb. Iz teh okrajev so prejele pletarne cirka 35 ton protja, od ostalih okrajev pa 15 ton. Za to količino protja so prejeli nabiralci okrog 400.000 din, poleg tega pa še lepe nagrade.

Splošne kmetijske zadruga so pooblašene od »Doma« v Ljubljani odkupiti vsako količino vrbovega protja, katero mora

biti olupljeno (beljeno) suho, v debelini od 2—15 mm na debelejšem koncu; dolžina je neomejena. Trenutno rabijo pletarne največ tankega protja v debelini od 2 do 4 mm in v vsaki dolžini za izdelavo malih cvetličnih košaric. To protje pa mora biti suho in beljeno. Za tako protje se plača 55 dinarjev za kg.

Za pridobitev in uvrstitev trga v inozemstvu za izdelke domače obrti je neobhodno potrebno, da se nabiranje protja poži in pospeši. Nabiralci bodo prejeli poleg plačila v gotovini na vsakih 150 kg prodanega protja tudi nagrado. Splošne kmetijske zadruga in KLO imajo nalogo organizirati nabiranje tega protja, pri katerem pa morajo biti v pomoč vse množične organizacije, prvenstveno pa šolska mladina.

Protje, ki se v tem času reže, mora biti takoj obeljeno, ker se sicer pokvari in je za pletenje nesposobno. Nabiralci naj zahtevajo podrobnejša pojasnila pri svoji KZ.

Žalostna usoda mlade okrajne drevesnice v Črnomlju

V proračunu črnomeljskega okraja je bila določena vsota 80.000 din za okrajno drevesnico. Sicer dokaj skromna vsota, vendar za začetek bi šlo. Izbran in določen je bil tudi prostor ter tudi zasejan s peškami divje hruške in breskve. Nastavili so človeka, ki naj bi skrbel za drevesnico, toda ker ni prejel nobene plače, je seveda delo zapustil (posebnost črnomeljskega okraja je, da imajo nastavljene ljudi brez plače). Letos pa so si kar na lepem premislili in so prostor drevesnice (že zasa-jene) določili za ekonomijo dijaškega internata. Da so lahko zemljo preorali, so mlade breskve populili in zmetali v jarek, sadike divje hruške pa kar zaorali v zemljo.

Dvomimo, da se za potrebe internata ne bi našla zemlja drugod, prav tako pa tudi dvomimo, da drevesnica v Belokrajini ni potrebna, saj je že prvi okrožni narodnoosvobodilni odbor na svojem zasedanju leta 1944 sprejel sklep, da je treba teritoriju okraja Črnomelj urediti eno višinsko in eno nižinsko drevesnico. Pri takem razumevanju za drevesnico ta sklep še dolgo ne bo uresničen.

Iz tega protja se bo izdelovalo izdelke za izvoz, zaradi tega imajo po predvidenem novem načinu trgovanja KZ pravico do gotovega procenta ustvarjenih deviz, s katerimi bodo sami razpolagali.

Ustanavljajo se sveti državljani pri krajevnih poverjenistvih za prosveto

V našem družbenem življenju se pojavljajo sveti državljani. Vedno širja in globlja demokracija v vsem našem delu in ustvarjanju terja vedno večjo udeležbo ljudstva v upravljanju države in njenega gospodarstva. Naloge teh na novo porajajočih se kolektivov, so obsežne. Sveti državljani, ki jih bomo volili na zborih volivcev, bodo pomagali krajevnim in mestnim ljudskim odborom izvrševati vse naloge, ki stoje pred našimi organi oblasti.

Vrsta svetov so tudi sveti državljani pri krajevnih poverjenistvih za prosveto. Ti bodo v izdatno pomoč upraviteljem šol, ki so doslej morali sami skrbeti ne samo za pravilno reševanje pedagoških vprašanj na šolah, ampak so bili obremenjeni tudi s stoterimi drugimi dolžnostmi, ki so bile nujno v zvezi z vzdrževanjem šolskih poslopij, šolskega premoženja in neodložljivimi poslovanji šolskih stavb. Pred sveti bodo naloge, ki spadajo v področje obsežnega prosvetnega dela.

Vojni čas je prizadejal globoke rane našemu šolstvu ne samo s tem, da je slovensko šolstvo izgubilo najboljše učiteljsko, ki je umiralo v internaciji, zaporih in v borbi za osvoboditev, ampak so se takoj po osvoboditvi pokazale težke posledice vojne tudi pri šolskih stavbah, ki so bile ponekod požgane, bombardirane ali občutno poškodovane, da je bil brez večjih popravil pouk v mnogih krajih skrajno otežkočen. Naša ljudska oblast je sicer takoj začela reševati te težave na ta način, da so se velikanske vsote okrajnih in krajevnih proračunov izdajale za čimprejšnjo odpravo teh pomanjklivosti. Pomislimo samo, da so mnogi okrajni ljudski odbori v vseh povojnih letih izdajali za namene ljudske prosvete polovico ali vsaj tretjino celotnih proračunskih sredstev. Približno ista je bila in je ponekod slika tudi pri krajevnih ljudskih odborih.

Pogosto smo že iz vrst učiteljskega slišali klic po ustanovitvi nekakšnih odborov, ki naj bi bili vsaj v gospodarskem oziru v pomoč šolskim upraviteljem. Omenjale so se celo zahteve, da bi morala naša ljudska oblast ustvariti s posebnimi ukazi spet nekakšne krajevné šolske odbore, kakršni so obstojali v stari Jugoslaviji. Konec koncev pa tukaj niti ne gre za ime, kako naj bi se imenovali takšni odbori; dejstvo je, da so bili nujno potrebni in da jih je ustvarilo življenje, ki iz dneva v dan narekuje večje dolžnosti in več zanimanja za popravilo in vzdrževanje naših šol.

In tej nalogi naj v bodoče služijo sveti državljani, o katerih je danes beseda. V teh dneh so že po mnogih naših krajih prišli na zborih volivcev voliti člane v svete državljane. Predsednik sveta državljani za prosveto bo seveda ostal član krajevnega ljudskega odbora. Pravilno bo, če to funkcijo obdrži dosedanj poverjenik za prosveto pri KLO. Član sveta državljani in njegov tajnik naj bo šolski upravitelj. Zbor volivcev pa naj v svet državljani izvoli tudi 5 do 10 dobrih in skrbnih gospodarjev, ki bodo pametno upravljali s šolskim premoženjem. Pozabiti ne smemo, pri teh volitvah niti na naše žene — matere, organizirane v AFZ, ki so že po svoji skrbi za duševno rast svojih šolobveznih otrok živo zainteresirane na tem, kakšno vlogo odigra v kulturnem

življenju domača šola. Ne smeli bi prezreti niti tistih mladincev, ki imajo že volivno pravico, a bodo kot voljeni člani sveta državljani lahko plodno prenašali naloge sveta državljani tudi na mladinski organizacijo posebno takrat, kadar bo potrebno s širokopotezno akcijo pridobiti k prostovoljnemu delu pri obnovi šolskih stavb tudi našo postrtovalno mladino.

Skratka, v svetu državljani naj bi bile zajete vse organizacije po svojih zastopnikih in voljenih članih. Tu imam v mislih tudi zastopnika krajevné frontne organizacije, zastopnika ZB in zastopnika osnovne partijske organizacije. Ako bodo naši sveti državljani sestavljeni v tem smislu, potem bo šolskemu upravitelju zagotovljena tista pomoč pri upravljanju s šolskim premoženjem, kakršno si danes vsak šolski upravitelj tudi

v resnici želi. Ko bo razbremenjen skrbí za gospodarstvo pri šoli, bo lahko posvetil vse sile pedagoškemu in kulturno prosvetnemu napredku svoje šole.

K zaključku še tole: prav okrajni Črnomelj, Novo mesto, Trebnje in zlasti Kočevje so bili v zadnji domovinski vojni težko prizadeti v pogledu šolstva. Mnogo šol je bilo, kakor sem že prej omenil, prav v teh okrajih tako občutno poškodovanih, da v tem pogledu vsi štirje okrajni prednjačijo ostalim okrajem Slovenije.

Sveti državljani bodo zatorej prav v teh štirih okrajih postavljeni pred težko nalogo, popolnoma zaceliti vojne rane in ustvariti s svojim plodnim delom vse, kar bo omogočalo naši mladini nemoteno šolanje, da bodo otroci v svetlih, zračnih učilnicah, da bo okolica šol s svojim vrhom najlepša v vsej vasi in da bo vsaka šolska stavba že na zunanji izkazovala videz, da je žarišče prosvete in kulture v naši vasi.

Lojze Zupanc

„Bele vrtnice“ v Birčni vasi

Kulturno-prosvetno delo se je v zadnjem času živahno razmahnilo v mnogih krajih Dolenjske. Res je, da ga še ne usmerjajo v potrebni meri okrajni odbori Ljudske prosvete, temveč je bolj izraz dobre volje in pripravljenosti posameznih ljudskoprosvetnih delavcev na vasi, ki želijo ljudstvu nuditi poleg težkega dela tudi zabavo in pouk.

Pred dnevi so v Birčni vasi odigrali krstno predstavo petdejanke »Bele vrtnice«, 1. maja pa so jo ponovili. Sodelovalo je 11 oseb, ki so pod vodstvom režiserja Kraševca tragedijo prav dobro podali. V igri se je odlikoval Tone Lavrič, ki je občuteno podal Leona. Nič slabša ni bila Hilda Jožice Zagorjeve in Polževka Marice Barteljeve, ki je pokazala lep igralski talent. Lojze Bartolj bi bil moral svojega Polža malo bolj izoblikovati, pravtako pa tudi Stefka Mediceva svojo Plavko, Vlogi Gosarja (Krašovec) in Debeljaka (Rozman) sta bili podani zelo dobro, primerna pa sta bila tudi Viljem (Jerič) in zdravnik (Golob). Pri Kristini (Režki Kavčič) je motila neprimerna oblika. Vida Mediceva v vlogi Betke pa je pokazala začetiško igro.

Primerjanje starosti posameznih oseb na odru je motilo slabo maskiranje. Kako hvaležno področje dela za okrajni odbor Ljudske prosvete in novomeško osrednje sindi-

»Janko in Metka« na šmihelskem odru

V nedeljo 29. aprila so pionirski Smihela pripravili svojim tovarišem in staršem lepo veselje. Pod vodstvom učiteljice tov. Budrove so igrali znano mladinsko pravljico o Janku in Metki, hudobni čarovnici in njenih peči ter rešenih otročičkih. Malčki so se vživeli v igro z vso resnostjo in se vedli na odru tako, da jih je bilo veselje pošušati. Ob popoldanski predstavi so oživilo v mladino vred tudi številni odrasli, ki so napolnili dvorano. Pionirji v Smihelu so z igrico pokazali, da niso le dobri pevci, temveč tudi igralci.

—č—

Ureja uredniški odbor. — Odgovorni urednik Tone Gošnik. — Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Kapucinski trg 3. — Telefon uredništva št. 127. — Tekoči račun pri Komunalni banki v Novem mestu št. 616-1-90322-1. — Letna naročnina 150 din, polletna 75 din. — Tiska tiskarna »Slovenskega poročevalca« v Ljubljani.

Razstava znamk v Metliki

Filatelistično društvo v Metliki je na pobudo svojega delavnega predsednika mr. Gojka Juga priredilo 27. aprila propagandno razstavo znamk, ki so bile razstavljene v sindikalni sobi. Razstava je bila dobro pripravljena s podporo vsega članstva. Zelo se je izkazal mladinec Rajk Jože, ki je razstavil kompletno zbirko FNRRJ in VUJA, ki je zavzemala častno mesto sredi sobe. Razstavljena so bila nadalje naslednja področja: 75 letnica svetovne poštne zveze, letala na znamkah (od Ikara do najdomnejših letal), ladje na znamkah, Rdeči križ, veliki kulturni delavci, rastline, živali, gospodarske pango, konji in šport na znamkah. Častno mesto sta zavzemala naš največji pesnik France Prešeren in prvi tvorec poštne znamke Lovrenc Košir. Prikazane so bile tudi »celine« (pisma in dopisnice) ter precej spominskih žigov. Posebno mesto je imela vitrina s filatelističnim priborom.

Obiskovalci, katerih je bilo čez 200, so bili z razstavo zadovoljni in so pridno segali po spominskih razglednicah, ki jih je založilo društvo. Omeniti moramo, da so si razstavo ogledali tudi člani filatelističnega društva iz Črnomlja, ki so se zelo pohvalno izrazili o prvi razstavi znamk v Beli krajini.

Spominu prosvetnih delavcev Bele krajine

27. aprila 1951 so prosvetni delavci Bele krajine odkrili spominsko ploščo padlim tovarišem učiteljem in profesorjem. Plošča je vdelana ob vhodu črnomeljske gimnazije. Pozdravni govor je imel na svečanosti tov. Svigelj, upravitelj osnovne šole iz Metlike, direktor črnomeljske gimnazije tov. Vrhovec pa je opisal življenje padlih tovarišev. Med recitacijami, petjem in igranjem godbe je bila spominska plošča odkrita. V njo je vključenih 10 imen padlih učiteljev in profesorjev iz Bele krajine, pod njihovimi imeni pa je napisano:

»Kdor umre za domovino, je živel dovolj.«

O poštenu in nepošteni kritiki

V zadnjem času smo objavili več kritičnih dopisov, v katerih so nam bralci in dopisniki poročali o raznih nepravilnostih, ki se dogajajo na vaseh. Marsikateri dopisnik pa se sprašuje, zakaj nismo objavili tudi njegovega dopisa, češ, saj sem poslal vendar nujno, resnično zadevo, o kateri bi Dolenjski list vsekakor moral pisati. Ze pred meseci smo obvestili v našem tedniku bralce in naročnike, da mora biti vsak dopis podpisan s polnim imenom. Ako vidiš nepravilnost ali krivico, bi jo vsekakor rad popravil. Če imaš toliko poštenega namena in dobre volje, ti pač ne bo težko podpisati se s polnim imenom, da ti lahko uredništvo odpíše oz. vsaj ve, kdo je dopis poslal. Pošta Brez podpisov pa najde svoje zasluženo mesto v kupu papirja, ki ga bo vzel »Odpad«.

Te dni smo dobili v uredništvo listek, s katerim prosi neznanec, da bi priobčili tole: »Ali veste, da Krajevni ljudski odbor Griblje še ni dobil plač za mesec januar in februar po krivdi tajnika?« Morda je to celo res; dopisnik, ki nam je poslal to pošto, bi se vsekakor moral podpisati. Kaj pa, če je

hotel sam, škodovati ugledu tajnika, ali pa želi narediti zmešnjavo zaradi osebne užaljenosti. Taki in podobni dopisi, pri katerih ne vemo za dopisnika, prav gotovo nimajo namena koristiti s pošteno, nepristransko kritiko.

Drug, prav tako nepravilen pojav, je skrivanje dopisnikov za izmišljena imena. Ker kritične slučaje preverjamo na krajevnih odborih oblasti, pri organizacijah OF in pod, tudi taki dopisi ne pridejo v list.

Poštena kritika, ki ima namen prispevati k izboljšanju nekega dela bo našla vedno svoj prostor. Nepošteno pisanje, pošiljanje nepodpisanih dopisov in skrivanje za tuji ali izmišljenimi imeni pa v našem tisku ni in ne bo našlo mesta.

Delo in uspehi ljudske univerze v Novem mestu

Ena uspešnih in preizkušenih oblik ljudskoprosvetnega dela, tako v mestih kot na podeželju, so ljudske univerze. Ni čuda, da jim naša prosvetna oblast posveča veliko skrb in so ljudske univerze prešle nekdanje ozke meje Ljubljane ali Maribora ter jih najdemo že po vseh večjih mestih in krajih. Kako potrebna in zaželena je bila tudi v Novem mestu, so Novomeščani izpričali sami z vnetim in številnim obiskovanjem predavanj.

Ljudska univerza v Novem mestu je bila oživiljena pravzaprav ustanovljena (prvi poskus pred leti ne moremo šteti za resen) lansko jesen na pobudo Mestnega odbora OF; prvo predavanje je bilo 18. oktobra, zaključeno pa letos 25. aprila. Predavali so domačini (prof. Dobovšek in Dodič, zdravnik dr. Bajc, dr. Perko in dr. Smrečnik, ing. Grum in strokovnjaki od drugod, zlasti iz Ljubljane (ravnatelj muzeja dr. Kastelic, Boris Orel, Pino Mlakar, Ciril Vidmar, Drago Ulaga, da omenimo samo nekatere, Bogdan Osolnik iz Beograda, prof. Zobeč iz Brežic, ing. Burnik iz Senovega in tako dalje. Vseh predavanj je bilo 23 — 5 političnih, 4 splošno gospodarska, 3 zgodovinska, 4 zdravstvena, 3 prirodoslovna, 1 literarno in 3 s področja športa in etnografije.

Skupna udeležba je bila 5.842 ljudi ali povprečno pri vsakem predavanju 242 poslušalcev. Večino predavanj so spremljale skioptične slike. Vrh tega je priredila ljudska univerza tudi tečaja angleščine in nemščine, ki še trajata.

Statistika obiskov priča, da so novomeščani pridno obiskovali predavanja in da je bila izbira snovi pestra in privlačna. Navzlic prizadevnosti obdora in propagandi pa so izostali delavci naših podjetij, vse premoza zanimanja je bilo tudi v vrstah nameščenec novomeških uradov in ustanov, ki so jim taka predavanja gotovo koristna in — potrebna. Kričijo za to nosijo sindikalne podružnice, ki vse prerade zanemarjajo vzgojni in izobraževalni pomen ljudske univerze. Upamo, da se bo jeseni v tem oziru izboljšalo, da se bodo sindikati prebudili, hkrati z njimi pa tudi vodstvo Okrajne ljudske univerze. Potem se bo ljudska univerza v Novem mestu še vse krepkeje razvila in lahko vsestransko izpolnila svojo nalogo — ljudstvu čim več izobrazbe. Le prosvetljen narod je resnično svoboden in napreden.

»DOLENJSKI LIST« — 3

Janez Vitkovič:

Iz upornih dni belokranjskega ljudstva

Država v državi

Z osvoboditvijo Bele krajine se je OF znašla pred perečimi vprašanji ureditve notranjih gospodarskih problemov. Razen poročanih težkih socialnih krivic preteklosti in nestetih ran iz vojnih razmer, je bilo treba pomagati tisočim beguncem in vsem onim, ki so iskali pomoči na svobodnem ozemlju. Pereče je bilo pomanjkanje soli, žgalic in petroleja. Pojavili so se tudi špekulanti, ki so zamenjavali kilogram soli za 10 kg koruzne moke. Najtežje je bilo s prehrano spomladi 1944, ko je bil tudi največji dotok beguncev zlasti iz sosednje Hrvaške.

OF je organizirala posredovalnico za delo, ki je poslovala na Tančji gori. Tam so dobivali ljudje različne zaposlitve, tam pa je bila tudi javna menjalnica za sol, živila in razne predmete. Navzlic težavam je bila vsa zemlja obdelana. Zivljenje se je kljub vojni vihrji začelo vedno bolj in bolj urejati, s pomočjo partizanov so nastajale razne ustanove.

V obnovljenem kanižarskem rudniku, katerega so partizani že spomladi 1942 ustavili, je bila urejena lokomobila za razsvetljavo Črnomlja in raznih ustanov. V Mozinatovi hiši v Kanižarici je bila čedno urejena civilna bolnišnica, kjer je ozdravilo mnogo domačinov. V Črnomlju in Metliki so poslovale najvišje vojaške in politične ustanove. Tako je postala Bela krajina v pravem smislu država v državi, katero je varovala slavna osvobodilna partizanska vojska.

Zivahno politično delo se je razvilo v maju 1944 ob volitvah prvih organov ljudske oblasti. Posebno zanimanje je vladalo ob volitvah med ljudstvom tudi zato, ker so prvi v zgodovini volile žene. — Marsikje so bile volitve in zasedanja izvoljenih organov v

neposredni bližini sovražnika ali celo pod točo njegovih krogel, kakor na Vinici, ko je prvič zasedal okrajni ljudski odbor in je sovražnik napadel Vinico z druge strani Kolpe. Temu zasedanju je prisostvovalo več članov Izvršnega odbora OF, med njimi tudi tov. Kidrič, Vidmar in Polič. Zasedanje so prestavili na Perudino, kjer so nadaljevali delo v nekem kozolcu.

Posebno važno za nadaljnjo graditev ljudske oblasti je bilo prvo zasedanje Okrožnega odbora za Belo krajino, ki je bilo 18. junija 1944 v Črnomlju. Na tem zasedanju je bil izvoljen Izvršni odbor s predsednikom Nikotom Jakofčičem, kmetom iz Cerkevšč. Značilno za to zasedanje je bilo, da je nastopila ozka grupa odbornikov, ki ni bila zadovoljna s popolno mobilizacijo vseh sil za osvobodilni pokret. V imenu grupe je predložil znani trgovec Koren iz Črnomlja listo, ki naj bi izrinila iz Izvršnega odbora štiri najdelavnejše člane, vendar pa je bila lista z veliko večino odbita. Na skupščini je zavel borbeni in revolucionarni dui, ki je sploh značilen za vse dogodke v Beli krajini.

Tako se je na najbolj demokratičen način gradila ljudska oblast. Tedanje razmere so zahtevale neizmerne napore in velika materialna sredstva. Ogromno perečih vprašanj je imela gospodarska komisija, ki je prehranjevala našo vojsko in ustanove v zaledju. Bili so primeri, ko se je zbralo in odkupilo po 600.000 kg razne hrane. — Z izgradnjo ljudske oblasti je osvobodilno grbanje dobilo zakonito oblast, ki je dobivala hkrati tudi vedno trdnjše zunanje oblike.

Zrtve za zmago

V juliju 1944 so poskušali ustaši in vj. sovci vdreti v Belo krajino z velikimi silami,

(Konec)

Vsi ponesrečenci se zdravijo v novomeški bolnišnici.